

ORZAGOS TITKARSAG

MEMLEK KÖNYV

GYÖNGYÖS

Nemecz József tér 11

8201

SCHEMATISMUS

SACRI CANDIDI ET EXEMPTI

ORDINIS

PRAEMONSTRATENSIS

CANONICORUM REGULARIUM

PRAEPOSITURAE

S. JOANNIS BAPTISTAE

DE CASTRO JÁSZOV,

EIDEMQUE REGIA AUCTORITATE UNITARUM

S. CRUCIS DE LELESZ,

ET

S. STEPHANI PROTO-MARTYRIS

DE PROMONTORIO MAGNO-VARADINENSI

pro Anno

A CHRISTO NATO

1836.

IV. 1759

K1. 7. 28

LEUTSCHOVIAE,

Typis Joannis Werthmüller, C. R. pr. Typogr.

MOEMLEK KÖNYVTÁRA

GYÖNGYÖS

Nemecz József tér 1.

3201

1888

SUB GUBERNIO

ILLUSTRISSIMI, REVERENDISSIMI
AC AMPLISSIMI

DOMINI DOMINI

ALOYSII RICHTER,

Sacri, Candidi ac Exempti Ordinis
Praemonstratensis Canonorum Regularium

PRAELATI,

Ecclesiarum S. Joannis Bapt. de Castro Jászov,
S. Crucis de Lelesz, et S. Stephani de Promon-
torio Magno - Varadinensi

ABBATIS et PRAEPOSITI INFULATI,

J. C. ex Reg. Ap. Maj. Consilio
SS. Theologiae Doctoris, Facultatis Theologicae in Alma
Universitate Pesthana Commembri, S. Sedis Con-
sistorialis Cassoviensis, et compl. II. Cottuum. Tab.
Jud. Assessoris.

BREVIS
NOTITIA HISTORICA

Praepositurae S. Joannis Baptistae de Castro
JÁSZOV.

Praeposituram Jászoviensem Belae IV. Regis, ut ipse in Diplomate suo loquitur, antecessores Reges Hungariae, Sacro et Canonico Ordini Praemonstratensi cum late patentibus tenetis, larga benignitate et in perenne contulerunt. Quinam reipsa e priscis Hungar. Regibus fundatores fuerint, ob defectum literalium Documentorum doceri nequit. Nam pro comperto est Anno 1241. vel 42. per gentem Tartarorum devastata citeriore Hungaria, Jászoviam quoque igni, ferroque procubuisse, testis est Bela IV. in suo diplomate 1255. quo redux ex Dalmatia, et in Castro Torna commorans, ad querulosam Alberti Praepositi instantiam, Praeposituralem Ecclesiam in omnibus suis tenetis restabilivit, et distinctis limitibus totam Praepositurae Substantiam disternavit. — Fratris sui Colomanni Haliciae Ducis piam liberalitatem, pro reaedificatione exusti Monasterii factam, nec non Donationem ejus super terris Pochym et Pochey, Moneykeldi, Nyesta, Pereche, et Jeche, novo consensu innovavit.

Confirmavit item Collationem Isaaci de genere Aba - Regis, super Villa Mihluk dicta. Denique de sua liberalitate terras Noe, Saul, et Endre vocatas adjecit. Collectas populorum Monasterii (fortasse tributum) ratione Regum exigi solitas, usibus Monasterii addicit, subditos fundationales a Jurisdictione Comitum, vel Vice-Comitum eximios fecit, ita, ut Juri eorum stare non tenerentur; si gravioris criminis rei essent damnandi, absolvendique potestate, uni Praeposito eatenus relicta.

Archivum publicum coevum ipsi Ecclesiae Praepositurali, multas peraeque cum Monasterio, variasque subivit vicissitudines. — Jam primo aevo publicum, ac privatum Tabularium, ingenti posterorum damno, combustum fuisse, in ardentis fornacis furore, inquit Bela IV. Rex Hungariae, in supra fato Diplomate. — Restabilitum fuit ab eodem Rege, et quemadmodum proceduram per plures vicinos Comitatus obtinuit, ita trium saeculorum spatio, adeo auctum fuit, ut Conventus ejus vix alteri in Regno fuerit secundus. — Sub medium saec. 15 maxima evenere Archivo detrimenta. Nam, ut contra atrocitatem Bohemorum, superiorem Hungariam infestantium, securior esset Jaszovia, eam Blasius Magyar de Beritha pro se occupavit, moenibus cinxit, et sedecim annis intra viscera Monasterii dominatum exercuit circa Annum 1476.

In hac iniqua Jaszovii circumstantia, securitati prospecturi boni Patriae cives, Archivum ad

loca tuta, et praesidia firmiora traduxere; at omni periculo praecaveri non potuit. Quod ex facto Michaelis Literati Gobis de Kérch Jurati dictae Ecclesiae Jászoviens. Notarii claret; qui confectis sibi sub sigillo Conventus quibusdam Litteris Fassionibus, et statutoriis, quarum vigore, possessionem ipsius Ecclesiae de Jászov, Kérch vocatam, atque in Comitatu Aba-Ujvár. existentem, pro seipso et fratribus suis, per Regium et ipsius Conventus homines (non utique Religiosos) in derogamen, et jacturam ipsius Ecclesiae fraudulenter statui facere procuravit Anno 1492.

Qualis postea evaserit Status publici Tabularii Jászoviens., patet e Decreto Ferdinandi I. Imp. et Regis Anno 1550. in quo per Art. 63. cautum, provisumque fuit: „ ut Nobiles, qui pro Litteris, vel executione obtinendis ad Conventum de Jászov proficiscuntur, depositis armis, unus, aut alter ordine intromittatur; tempore autem fassionis per plures faciendae, vel Juramenti depositione maneat foris hoc tempore periculoso. „ Deum:“ ut Capitulum Agriense, usque Varadinum, Transylvaniam, et Poloniam, idque ob miram Religiosorum paucitatem executiones peragat. „ Nam adnotante ad eundem Art. 63. Joanne Szegedy e S. J. Jurisperito in rubricis ad Jus Hung. part. 2. „ vel in ipso Conventu Jászoviensi, olim frequente, ac copioso et Archivo Regnicolarum Nobili, jam interdum, vix unus Religiosus reperiatur.

Adversis his temporibus, Tabularium publicum procurabant homines Laici, dicti Requisiteores Literarum, et Literalium Instrumentorum; ab hoc munere non sunt exclusi Lutherani, Calviniani-que, qui piscabantur, tam in Jászoviensi, quam Lelesziensi Conventibus, usque ad Annum 1613. quo auctoritate Comitiorum lato Art. 3. cautum fuit, ut Capitulum Agriense sede sua per Turcam depulsum, in Jászov Residentiam accipiat, executionesque legales in Districtu ipsius ex praefato loco peragat. Quas equidem, ut eo fide dignius peragere possit, novum ea auctoritate et occasione sigillum accepit, sed non diu gavisum est Capitulum Agriense nova statione. Anno quippe 1619. Gabriel Bethlen Transylvaniae Princeps, Hungariam cum exercitu intravit, Cassovia occupata, Georgius Szétsi, Bethlenianarum copiarum Ductor, valida suorum manu accinctus, vicinam Jászoviam subita invasione oppressit, direpto Opido, furorem in Sacerdotum Agriensium Domicilia effudit, Subinde decrevit Bethlen: Bellum continuandum in Ferdinandum, et Tabularium Jászov. cum Scepusiensi, Agriensi et Lelesziensi, hominibus profanis committendum — Restitutis dein saeculo 18. ad avitas sedes Praemonstratensibus reffloruit Archivum publicum Jászoviense, miro accepto incremento. Quod Anno 1787 clementi jussu Augusti Josephi II. primum sub curam et Custodiam Regni acceptum, dein V. Capitulo Agriensi traditum, tandem 1802. Augustissimi Imp. et Regis Hungariae Francisci I. Clementia

Originariis manibus resignatum, pro maxima utilitate, et commodo Regnicolarum, Jaszoviae fidelissime custoditur.

Post fatalem genti Hungaræ cladem ad Mohács, Praeposituram Jászov. varii viri illustres, e statu tam Ecclesiastico quam Civili tenuerunt. Et quidem ultimo Praeposito Regulari Georgio Ollasyma (Ollyas) 1552 fati functo, primus e Clero saeculari Collatione Regia Ferdinandi viduatam Praeposito, Jászoviensem Praeposituram emeruit 1553. Georgius Draskovits, insignem sui memoriam Jaszoviae relinquens. Nam ad principium sacrae suae Praefecturae egit sagacissime, ut gratia Ferdinandi Regis fundatio altaristica, facta Anno 1519 a Joanne Tornallya, in honorem S. Annae, cum assignatione medii pagi Jászó-Újfalu, nomine Regio confirmaretur, in qua etiam nemine contradicente statutus fuit 1554. — Sub Georgio Lippay Praeposito, serius Archi-Episcopo Strigoniensi, Emericus Losy Episcopus Agriensis Jászoviae quietam habitationem nactus, Synodum Dioecesanam Anno 1635 celebravit. Anno dein 1678. Ferdinandus Comes Pálffy ab Erdőd Eppus. Agriensis, et una Praepositus Jászoviensis, hanc suam Praeposituram, quam praedatorum manus insedit, socio Comite Leslaeo armatum militem trahente in pristinam libertatem asseruit, veteri decori restituit, atque ut iniquitatem perditissimorum temporum impediret, populoque suae ditionis Praeposituralis tutamen quod-

piam procuraret, Literas Protectionales impetrate debuit; sed quietem omnimodam habere non potuit. Anno enim 1685. Tököli insessa per suos Jászovia, et occupatis universis Praepositurae bonis, Dominium Jászo suum Fiscale esse bonum Cassoviae pronuntiavit anno eodem 1685. At Georgius Fenésy ab Augusto Leopoldo I. Episcopus Agriensis designatus, obtinuit una immunem a Tökölio Praeposituram Jászoviensem, cujus Dominium adeundo, Castrum Jászo combustum, ac pene solo aequatum, expensis non solum dictae Praepositurae, verum etiam ex Episcopatu erutis, restauravit, et Ecclesiam Praeposituralem e fundamentis eduxit, pro moreque saeculi, quo vixit, ornavit. Anno 1697. die 26. Januarii, Leopoldus I. Imperator Francisco de Schönlingen Ord. Praemonstratensis in Austria inferiore Praelato Pernecensi, contulit Praeposituras, Jászoviensem et Lelesziensem, ut easdem post decessum actualium Possessorum apprehendat. Georgius Fenésy ultimus ex Ecclesiasticis possedit, utque Ordo Praemonstratensium, in veteres sedes jure postliminii reponeretur, praecipuus Auctor fuit. Tandem meritis et annis gratis Jászoviae mortem invenit anno 1699. die 4. Martii, sepultus in Ecclesia Joanea suae Praepositurae.

Interea die 27. Martii anno eodem, installatus fuit Rajmundus de Blöden, Ord. Praem. Plenipotentarius et Administrator Hemetziensis Can. Reg. professor Pernecensis. Huic Camerali Installatio-

ni Demetrius Bersény Canonicus Agriensis nomine totius Ven. Cleri Regni Hungariae contradixit coram I. Consistorio Camerali „solemnissime“ die eodem: sed responsum ei fuit e Jure Civili Regul. 83. „non videntur rem amittere, quibus propria nunquam fuit. Sequenti Anno 1700. die 25. Junii Canonia Lucensis Moravorum, Praeposituram cum novo consensu, et cum patenti Regio Privilegio, recepit a Praepositura Pernecensi. Haec se nimium in recuperatione Praepositarum Hungaricarum alieno aere oneravit. Ut itaque, et finem intentum Restabilitionis Praemonstratensis Ordinis in Hungaria obtineret, et semet etiam ab onere alienarum pecuniarum liberaret, quemadmodum Csornensem Praeposituram Gradicensi, erga certam pecuniarum summam; ita Jaszoviensem Lucensi cessit. Hoc situ rerum Luca Jaszoviam Administratores mittebantur, Praepositorumque Hungaricae Bohemorum Circariae inscriptae sunt. Anno 1707. id triste Jaszoviae accidit, ut a Rebelle Francisco Rakótzky ad Comitata Onodinum provocarentur Conventuales, qui vi armata coacti Kakasium e gremio et nominibus suis miserunt. Ablegatio isthaec, licet e metu vicini hostis acciderit, magnam novo Conventui conflavit invidiam, maculamque immanem adussit. In poenam praesumpti ausus Anno 1709 die 18. Decemb. a Cardinali Christiano Augusto Archi-Episcopo Strigoniensi, cum caeteris Rakótzio adhaerentibus excommunicati sunt. — Quae deinde calamitates Conventui evenerint, facile

conjectatu est P. Nicolaus in temporalibus aequae, ac Spiritualibus Administrator crudelem in sua persona sustinuit persecutionem, qui ni celeri fuga necem effugisset, trucidandus erat ad pontem Jászoviensem. Sed innocuus facile notam coram throno Regio diluit, et veniam promptam a Josepho I. Augusto sua innocentia promeruit. Speciali praeterea a servata Regi fidelitate, elogio ornatus, demum in primum post restitutionem Jászoviae Praelatum Anno 1710, electus.

Primorum quatuor Praepositorum industria in id incumbabat, ut Templis nitor, bonis prudens oeconomia, Monasterio sufficientes Religiosi redderentur; sed quintus a restitutione Andreas Sauberer, unus pro omnibus fuit, qui tanta Jászoviae fecit, ut pro altero fundatore haberetur. Obiit idem Anno 1779. 30. Novembris. Ei successit Gerardus Csák, quo 1786 mortuo, electio Praepositi Decreto aulico vetita, et 1787. Praepositura haec auctoritate Josephi II. Imper. abolita est.

Illuxit tandem ter faustus Ordini Praemonstratensi Annus 1802. quo, die 12. Martii clementissimi Imperatoris et Regis Francisci I. Diplomate in integrum restitutus est. Primus e superstitionibus adhuc Praemonstratensibus, clementer nominatus est Praepositus Andreas Zasio AA. LL. Philosophiae et SS. Theologiae Doctor et Studii Biblici olim in Universitate Hungarica Professor publicus, edito etiam Libro Hermeneuticae clarus. Eodem Diplomate concessa Conventui tres e

gremio suo Augustae Majestati praesentandi candidatos potestate, Jus Praelatum nominandi sibi reservavit. Insuper credidit S. Ordini Juventutis institutionem in quatuor Gymnasiis, curam duorum Archivorum Regnicolarium, curam animarum in bonis fundationalibus, Gubernium Convictuum Nobilis pubis et Studia Philosophica in duabus Academiis Regiis. Andreae Zasio 1816. die 30. Novemb. mortuo, successit Maximilianus Bernáth, huic vero 1829. die 8. Febr. in aeternitatem evocato, suffectus est nominatione Caesareo Regia Anno 1830. die 2. Januarii Aloysius Richter, SS. Theologiae Doctor, in Conventu Jászoviensi olim Theologiae Professor, Sede Ordinis vacante Praeses, subinde Prior, postea Regii Convictus Nobilium Cassoviensis Regens, A. Gymnasii Director, denique R. Academiae Pro-Director, et V. Consistorii A. Dioecesis Cassoviensis, Assessor.

VENERABILIS CONVENTUS DE CASTRO JÁSZOV.

- A. R. ac Ex. D. Andreas Berzeviczy de Eadem, Pri-
or et Magister Novitior. item Ju-
ris Ecclesiastici Doctor, plur. II. CC.
Tab. Jud. Assessor, Lector, et Jur.
Convent.
- — — Norbertus L. B. Fischer de Bacsko,
et Nagy - Szalatna, Sub-Prior, plur.
II. Cottuum. Tab. Jud. Assessor,
Cantor, et Juratus Convent.
- — — Fridericus Sloszárík, Circator, SS.
Theologiae Profess. et Jur. Conv.
- — — Gregorius Valló.
- — — Ludovicus Szkalnik.
- — — Ludolphus Beness.
- — — Joannes Nep. Lányi.
- — — Josephus Zavatzky, Concionator et
Suae Illustritatis Praelati Caeremo-
niarius.
- — — Mauritius Gots, AA. LL. et Phi-
losophiae Doctor, ac SS. Theolo-
giae Professor, nec non Jur. Conv.
-

CLERUS REGULARIS JUNIOR

et quidem :

*In Archi - Episcopali Seminario
Agriensi,*

Theologi III. Anni.

R. D. Gerardus Virosztek.

— — Leonardus Stockinger.

In Generali Seminario Pesthiensi,

Theologi I. Anni.

R. D. Rudolphus Kádas.

— — Victor Kaczvinszky.

In V. Conventu Jászoviensi,

Theologi I. Anni.

R. D. Urbanus Fedák.

— — Valentinus Soltész.¹

— — Florianus Répássy.

— — Adamus Dvortsak.

— — Laurentius Fleschár.

— — Nicodemus Szalantzy.

— — Paulus Benkovits.

— — Petrus Konrady.

— — Romualdus Góts.

— — Josephus Répássy.

— — Maximil. Kosvitzky.

— — Carolus Pantso.

— — Marc. Kováts deHorth.

— — Gabriel Képes.

} una Novi-
tiii Anno
3-tio.

} una Novi-
tiii Anno

} 2-do.

2.

**AULA REGULARIS SUAE ILLU-
STRITATIS PRAELATI ET PRAEPOSITI.**

A. R. ac Ex. D. Philippus Palles, Cassae Centralis
Praefectus, Custos, et Jur. Conv.

— — — Casparus Nyulászy, Bonorum Prae-
positurae de Castro Jászo Inspect.
et Jur. Convent.

— — — Ferdinandus Harnyák, Domus In-
spector et Jur. Convent.

3.

ARCHIVUM REGNICOLARE.

Jurati Conventuales iidem qui supra.

Sp. D. Paulus Fedák, ad Tabularium publicum
Regnicolare S. Joan. Bapt. de Castro
Jászov. Jurat. Ord. Notarius.

Perill. D. Joannes Nepom. Zsimek, ad Archivum
Regnicolare S. Joann. Bapt. de Castro
Jászov Archivarius.

Philippus Figlarovits, Archivi Regnicolaris
Cursor.

Spect. D. Nicolaus Marzso, V. Praepositurae S. Joannis Bapt. de Castro Jászov Fiscalis, per I. Regnum Hungar. Fori utriusque Jurat. Advocatus, nec non plur. II. CC. Tab. Jud. Assessor.

Sp. ac Cl. D. Joannes Bapt. Hutha, V. Praepositurae S. Joannis Bapt. de Castro Jászov Ordinarius Medicus, Medicinae Doctor, Artis Obstetriciae Magister, et I. C. Aba-Ujvár. honorarius Physicus.

BREVIS

NOTITIA HISTORICA

V. Praepositurae Sanctae Crucis de LELESZ.

Lelesz olim praedium ad Castrum Zemlyin adtinentens, hodie oppidum; quod Bela II. Rex Boleslao, postea Episcopo Vacienti, cum oppidis Király-Helmetz et Nagy-Kapos, item Possessionibus: Polyán, Chernó, Kis-Kapos, Sislocz, Lakarth, Trask, Vízoka, Zaloka, Vajdacska, Kanyar, nec non portionibus in Batt et Agárd; „quando eum de sacro Baptismatis fonte levavit“ inquit Diploma, dono dedit. Boleslaus

vero, qua Episcopus Vaciensis illud contulit Ordini Praemonstratensi, privilegio aurea Bulla Beatae III. Reg. insignito; ubi postea Ecclesiam S. Crucis a Cataprano Agriensi Episcopo consecratam cum Monasterio erexit. Quia vero privilegium hoc, ab Emerico Rege direptum fuerat; ad preces dicti Boleslai Anno 1214. Andreas II. Rex innovavit et insuper dimidium praedii Mikusa, juxta Varadinum siti, memoratae Ecclesiae largitus est, ob rem divinam, illic a duobus Sacerdotibus pro anima Reginae Gertrudis, consortis suae, a Simone Bano interemptae, cuius corporis pars in eadem Ecclesia Lelesz est tumulata, perpetuo faciendam.

Leleszinum a primo foundationis suae aevo, rapacitati et invidiae aliorum expositum, cum variis hungaricis familiis, vel ad manutenenda, vel revindicanda bona agendum habuit. Anno 1302. negotium facessivit familia Ruke de Lonya circa possessionem Zaloka dictam. Anno 1403. Mathias et Emericus de Palócz, qui non adexpectata patris sui Dominici de Palócz Praepositi Lelesziensis sepultura, noctis silentio, armatis manibus, in Conventum irruentes, octo millia aureorum ex sacristia Ecclesiae, sui juris fecerunt, et Religiosos pro defensione thesauri Ecclesiae semet opposcentes, humi raptatos, ad mortem verberibus affecerunt, Hoc funesto facto Helmetz oppidum etiam ad Palóczios transiit. In quo subseque Georgii senioris Rákótzý Principis Tran-

sylvaniae Conjux Susanna Lórandfi deliciosam nacta est habitationem. Nec minus molesti evaserunt Nobiles de Chycher, quibus Nicolaus primus Praepositus Lelesziensis, usum fructum Possessionis Kis - Kapos concesserat ad tempus, et beneplacitum suum, successoris sui, et Conventus ejatis. Quam cum Stanislaus, Nicolai in Praepositura successor repeteret, vitae Praepositi insidias struere, medio Bohemorum in illis partibus latrocinantium haud exhorruerint anno 1442. — Varias dein facessiverunt molestias Dobones de Ruzska anno circiter 1490. Franciscus Bebek cum filio suo Georgio 1555. Item Petrus Perény cum filiis Gabriele, Francisco, Georgio, ac tota cum familia, Ecclesiarum Lelesziensis, et utriusque Kapos, Calices, Cruces, ac caeteram suppellectilem argenteam abstulit, Altaria et Tabulas confregit, pavimento Ecclesiae subvertit, quam ut totam cultui sacro inneptam redderet, etiam tecta dejici mandavit. Detinuit Perényi Praeposituram tribus annis per quos, Conventus de Lelesz ad judiciarias executiones inter fideles Regiae Majestati progredi non potuit.

Leleszinum quos habuit bonorum depopulatores, illi una fuerunt etiam depraedatores Archivi tam publici, nulli in Regno Hungariae secundi, quam privati. In classe utraque primi occurrunt in Historia Lelesz. Mathias et Emericus de Palócz, qui A. 1403. ipsum originale foundationis Diploma ab Andrea II. collatum abstulerunt. Archivum tam do-

mesticum, quam regnicolare diripuerunt. Literalia Instrumenta, pro volupe suo, inter socios dispescentes, condonantes. — Joannes secundus, qui Praeposituram ab anno 1526. usque annum 1547. tenuit, gratia Ferdinandi Regis impetravit, ut pro majori securitate publici Tabularii, Conventum muris et vallis circumcingere, adinstarque alterius praesidii Conventus communiri possit. Jam tum dictus Praepositus Fratres candidos tam paucos numeravit, ut ad functiones Conventuales obeundas Presbyteri saeculares assumi debuerint. Causa hujus legitur in Art. 31. anni 1567. Hinc Conventus Lelesziensis medio fere saeculo e personis Ecclesiasticis consistebat, donec ferocia Stephano Botskaianorum e Conventu ejecti, et a custodia publici Tabularii amoti fuissent; in quorum vicem subierunt viri nobiles, Notarius et Scribae vigore Articulorum in Sze-rentsiensi Diaeta 17. April. anno 1605. conclusorum. Decreta haec comitali assensu suo firmavit Botskay Cassoviae die 20. Maji anno eodem. — Anno 1610. Ladislaus Hadardy e statu Ecclesiastico Praepositus, e manibus saecularium recepit Archivum regnicolare, coram Cottu. Zempliensi, sub suo deinceps, et Conventus hujus nomine expeditiones facturus. At vero 1619. iterum viris saecularibus sub nomine „Requisitorum“ concreditum est. Sub Annum 1655. videtur Conventus Leleszinus iterum e personis Ecclesiasticis conflatus fuisse. Nam eodem anno Franciscus Somogyi Praepositus ejus, a Ferdinando III. im-

petravit, ut sigillum Conventuale, usu et diuturnitate attritum renovaretur.

Abolito per Josephum II. Imp. Conventu Lelesziensi, et bonis ejus fundo religionario additis, acta etiam archivalia, et Protocolla, in cistas compta, anno 1788. die 11. Junii Budam pro securitate abvecta sunt. Restituito clementer per clementissimum Imp. et Regem Franciscum I. Canonico Ordine Praemonstratensi, Instrumenta Literaria, una cum suis Protocollis fidei rursus curae et custodiae 1802. Praemonstratensibus consignata fuere.

Quamquam autem Praepositura Lelesziensis fundatorem colat Episcopum, Jus Patronatus tamen in eam Reges Hungariae ita sibi proprium fecerunt, ut interdum ab ipsis exerceretur, interdum etiam aliis pro meritorum remuneratione conferrent. Reversum videtur Jus Patronatus in hanc Ecclesiam de Lelesz ad curiam Regiam, sed eo se Ladislaus I. in literis, quae habentur apud Georg. Pray in spec. Hyer. Hun. P. I. pag. 35 abdicat. Nec apparet in tota Praepositurae Lelesziensis Historia exemplum, quo viderentur usi fuisse in electione, institutioneque Praepositorum moderati Donatarii. Post cladem Mohatsianam legimus anno 1561. supplicem Libellum porrexisse ad Thronum Regium Nobiles de Bachka, de Szúrte, de Chapi, de Polyánka, et de Eren, non tam petentes quam sibi arrogantes Jus Patronatus in Ecclesiam Leleszien-

sem quam tamen jam sequioribus temporibus, Religiosis vacuum, soli duntaxat Reges nostri conferre solebant.

Sesqui fere saeculo extorres Leleszino Praemonstratenses feliciter reduxit Franciscus a Schöllingen Praepositus Pernecensis, qui redempto primum erga pretium 18000 florenorum Oppido Király-Helmetz anno 1697. a Francisco secundo Rákótzý; ad quem post Palóczios, medio Susannae Lorandfi devolutum fuit. Annis post duobus agere coepit cum postremo Praeposito Augustino Benkovits Episcopo M. Varadinensi, obtinuitque a viro moderatissimo cessionem Praepositurae, et jurium suorum in eam anno 1699. consentiente, juxta ac applaudente Leopoldo Augusto. Sed Pernecensis Praepositura infirmior erat, quam, quae Lelesziana Jura, undequaque involuta sustentare, bona abalienata revindicare, ac denique hiantia aedificia reparare possit, cessit eam Canoniae Vratislaviensi ad S. Vincentium in Silesia; haec iterum ob difficillimam ad tantam distantiam provisionem, resignavit Abbatae Lucensi onus inhaerens in se assumenti, utroque consentiente Leopoldo Augusto. Hujus auctoritate anno 1700. die 25. Junii, Abbas Lucensis Carolus, in Praeposituram Lelesziensem introductus, et solemniter installatus est. Nihil postea non egit prudentissimus Abbas, quo Leleszinum ad pristinum statum reponeretur. Per Administratores Praeposituram administrare coepit;

sed votis Regnicolarum satisfactorius, anno 1710. Carolum Franciscum Taby nobilem hungarum Cibiniensem, professum Lucensem, votis omnium electum, primum Jure postliminii Leleszio Praepositum dedit. Lecti sunt postea superiores Leleszienses e Conventu Lucensi, sub quorum providentia, postquam aedificia reparata, Ecclesiae nitor redditus, Archivum Regnicolare, novo, concinnoque Ordine compositum, toti Zempliniensi Provinciae pro decore, et utilitate evassisset, placuit Suae Majestati Caesareo Regiae Josepho II. Anno 1787. die 16. Octobris, sub praetenso Fundi Religionis titulo, oeconomiam alio convertere, observantiam Regularem remove, Archivum denique publicum e gremio Comitatus alio dislocare. Sed triste hoc factum Religioni Praemonstratensi, et cum eo toti provinciae Zempliniensi, convertit in gaudium Augustissimus Imperator et Rex Franciscus I. anno 1802. Ordini Praemostratensi Praeposituram Lelesziensem novitus donando, et Tabularium publicum fidelitati ejus committendo.

4.

VENERABILIS CONVENTUS

S. CRUCIS DE LELESZ.

A. R. ac Ex. D. Nicolaus Ormes, Conventus Superior, Bonorum Praepositurae S. Crucis de Lelesz Praefectus, plur. II. Cottum. Tab. Jud. Assess. Lector et Jur. Convent.

— — — Hermanus Vádász, Bonorum Praepositurae S. Crucis de Lelesz Vice-Praefectus, Cantor, et Jur. Conv.

— — — Franciscus Parlaghy Jurat. Conv.

— — — Joannes Franko.

5.

ARCHIVUM REGNICOLARE.

Jurati Conventuales iidem qui supra.

Sp. D. Ignatius Novak, per I. Regnum Hung. Fori utriusque Jur. Advocatus, ad Archivum Regnicolare Conventus S. Cru-

cis de Lelesz Jurat. Ord. Notarius,
nec non plur. II. Cottum. Tab. Judr.
Assess.

Perill. D. Martinus Zsarnay de Ead. ad Tabula-
rium Regnicolare Convent. S. Crucis
de Lelesz Archivarius, et I. Cottus.
Aba-Újváriensis honorarius Jurassor.

Spect. D. Joannes Eperiessy per I. Regnum Hung.
Fori utriusque Jurat. Advocatus, V.
Praepositurae S. Crucis de Lelesz Fi-
scalis, nec non plur. II. Cottum. Tab.
Jud. Assessor.

BREVIS

NOTITIA HISTORICA

Praepositurae S. Stephani Proto-Martyris de Pro-
montorio M. Varadinensi.

Haec Praepositura Origine, et fundatione prima
fuit in Regno Hungariae. Fundatorem colit Ste-
phanum II. Regem, qui cum e continuis morbis, mor-
tem sibi iamiam vicinam adverteret, opera pietatis
geminavit, ac primum in Hungaria Monasterium
Praemonstratensibus excitavit ad M. Varadinum.
Primam sacram coloniam ipse divus Norbertus ex
originario suo Monasterio Praemonstratensi in
Varadinense submitit, quae, quemadmodum sui
Instituti, et rigoris primi tenacissima; ita Regum

Procerumque Hungariae animos inflamavit, ut subsequis temporibus, videamus Praemonstratensium Monasteria, ad quadragesimum numerum assurrexisse.

Praepositura haec, extra Civitatem M. Varadinensem, in colle vini ferace, laetissimamque planitiem aspectante fundata; ob aedificiorum structuras, bonorum amplitudinem, Jurisdictionis praerogativas, Tabularii publici custodiam, pro principali in tota circaria Hungarica habebatur. Tam liberaliter vero dotata existit a Regio suo Fundatore, ut vix videatur foundationi accessio facta, praeter unam terram „Vetys“ vocatam, quam Chrystophorus comes filius Georgii eidem addidit.

Anno 1390. floruit Sylvester Praepositus, qui contra facta Episcopi Varadinensis, ejusque capituli, in Conventu Jászoviensi 1396. protestatus est. Protestationem hanc frustraneam fuisse, argumento est, quod jam anno 1410. bona Praepositurae, partim desolata, partim abalienata, Joannes 23. Pontifex, Stiborio de Stiborich, tunc infulae Agriensi admoto, in mandatis dederit, ut Eidem Praepositurae M. Varadinensi restituere satagat. Valentinus vero Episcopus, cum Nicolao Episcopo Šebasteno, et Praeposito majori Varadinensi, Uladislau II. Regem, eo perduxerunt, ut accedente consensu Alexandri 6. Papae, Praeposituram hanc cum omnibus bonis contulerit Or-

dini Carthusianorum anno 1494. At, num Carthusiani Monasterium adierint, honorumque possessionem capessiverint, nulla docent documenta certa.

Eliscentibus dein in dies malis, successit horribile bellum Turcicum, quo robur militiae, flos nobilitatis, Praesules Ecclesiarum cum Rege una dimicatione, succisa sunt, et extincta. Hinc infinitae in universum Sacerdotium manavere calamitates, quibus etiam involuta fuit Praepositura S. Stephani, cujus postmodum integro fere saeculo honorem tutabatur collatio Regia, secundum quam, plures e V. statu Cleri saecularis, titulum et honorem Praeposituralis dignitatis gesserunt. Sub finem saeculi 17. cum titulo quospiam ejusdem Praepositurae fructus colligebat Andreas Berzevitzy Canonicus Scepusiensis, quod apparet ex memoriali R-mi quondam Francisci Schönlingen, Ord. Praem. Ecclesiae Pernezensis Abbat, ad commissionem Regiam porrecto, quo rogabat, post mortem Andreae Berzeviczy Praeposituram S. Stephani de Promontorio M. Varadinensi, Ordini suo conferri. Obtinuit etiam Praeposituram hanc; quam ille cum duabus Praeposituris Jászo, et Lelesz transtulit in Abbatiam Lucensem cum consensu regio anno 1711. cui insignem etiam conciliavit praerogativam, de qua Cl. Kaprinay S. J. ita scribit Hung. dipl. P. 2. pag. 220. „Abbatas Lucenses nunc obtinent Praeposituram S. Stephani de Promontorio Varadinen-

si, ubi sanctissimus Praemonstratensium Ordo, temporibus Stephani II. Regis ex ipso Praemonstrato excitus, primam in Hungaria sedem fixit; ac id circa Abbates Conventus hujus vicarii tota Hungaria generalis dignitate sunt potiti; quam etiam nunc retinent Abbates Lucenses, seu dictae Praepositurae S. Stephani possessores; gaudentque jure Comitiorum, ac Suffragii, inter Praelatos et Procures Hungariae connumerati. Idem legere est Art. 73. anni 1715. Procurabant Praeposituram Varadinensem DD. Luccenses Abbates per sic dictos Administratores, sacri Ordinis viros religiosos professos. Ultimus administrabat Stephanus Szency Candidi hujus Ordinis Canonicus coepitque aedificium a fundamentis novum assurgere in praedio S. Martini ad thermas, mansitque vetus locus suis ruinis consepultus. Sed nec Praepositura haec effugit oculos Augusti Josephi II. qui anno 1787. universa ejusdem bona, pro sua in Religionem pietate, fundo Religionario addixit. Augustissimus vero Imperator et Rex Apostolicus Franciscus I. aequitatis et justitiae amantissimus, quod proprium erat Praemonstratensibus clementer restituendo, Praepositurae S. Joannis Bapt. de Castro Jászov, auctoritate sua Regia Praeposituram S. Stephani de Promontorio M. Varadinensi conjunxit.

6.

**IN V. CONVENTU S. STEPHANI
PROTO-MARTYR. DE PROMONTORIO M.
VARADINENSI.**

A. R. ac Ex. D. Jacobus Koritsnyak, V. Prae-
sidenturae S. Stephani de Promontorio
M. Varadinensi Bonorum Admin.

7.

REM SCHOLASTICAM

publicae procurantes

et quidem:

In Districtu Literario Cassoviensi

Cassoviae:

A. R. ac Ex. D. Joannes Kruppay, Superior Domus,
Regii Convictus Nobilium Regens,
Archi-Gymnasii Loc. Director, AA.
LL. et Philosophiae Doctor, nec
non I. Cottus. Aba-Újvár. Assess.

A. R. ac Ex. D. Hieronymus Schilla, AA. LL. et
Philosophiae Doctor, in Reg. Sci-
entiarum Academia Cassov. Phisic.
et Oecon. Prof. P. O. nec non pl.
II. Cottuum. Tab. Jud. Assessor.

— — — Antonius Szidor, AA. LL. et Phi-
losophiae Doctor, in R. Scientiar.
Academia Matheseos purae et ap-
plicatae Prof. P. O. nec non plur.
II. Cottuum. Tab. Jud. Assessor.

— — — Joannes Dudas, II. Hum: Profes.
et Exhortator Archi-Gymnas.

— — — Venceslaus Kohauth, I. Humanit.
Prof. et I. Cottus. Tornensis Tab.
Jud. Assessor.

— — — Thadaeus Szommer, IV. Gramm.
Prof.

— — — Godefridus Krauz, AA. LL. et
Philosophiae Doctor, et III. Gr.
Professor.

— — — Stephanus Kováts II. Gram. Prof.

— — — Ladislaus Kádas I. Gram. Prof.

PRAEFECTUS CAMARADARUM

in R. Convictu Nobilium Cassoviensi:

A. R. ac Ex. D. Balthasarus Hollossy.

8.

Leutschoviae:

- A. R. ac Ex. D. Ladislaus Lehoczky, de Király-Lehotta, Regii Majoris Gymnas. Loc. Director, Superior Domus, Regius Libror. Revisor. et plur. II. Cottuum. Tab. Jud. Assessor.
- — — Alexander Kosztyik, II. Humanit. Prof. et Exhortat. Gymn. nec non II. CC. Sáros. et Scepus. Tab. Jud. Assessor.
- — — Stephanus Ladomérszky de Ead. I. Hum. Prof. et plur. II. Cottuum. Tab. Jud. Assessor.
- — — Michael Pongratz, IV. Gr. Prof. et I. C. Scepus. Tab. Jud. Assess.
- — — Ambrosius Pyrker, III. Gram. Pr. et I. C. Scepus. Tab. Jud. Assessor.
- — — Alexius Hubtsik, II. Gram. Prof.
- — — Eugenius Fabó, I. Gram. Prof.

9.

Rosnaviae:

- — — Michael Bányay, R. Majoris Gymnasii Rosnaviensis Loc. Director,

Superior Domus, et Regius Libro-
rum Revisor, nec non plur. II. CC.
Tab. Jud. Assessor.

- A. R. ac Ex. D. Maximilianus Szepessy, II. Hum.
Prof. et Exhortator Gymnasii.
- — — Franciscus Csercser, I. Humanit.
Prof.
- — — Georgius Tako, IV. Gram. Prof.
- — — Eduardus Vidasits, III. Gram. Pr.
- — — Gilbertus Soltész, II. Gram. Prof.
- — — Mathaeus Szétsey, I. Gram. Prof.
-

10.

IN DISTRICTU LITERARIO
MAGNO-VARADIENSI.

M. Varadini:

- A. R. ac Ex. D. Antonius Cservenitz, Reg. Archi
Gymnasii Loc. Director, Superior
Domus, et Incl. Cottus. Bihariens.
Tab. Jud. Assessor.
- — — Siardus Morvay, II. Hum. Prof.
et Exhortator Gymn.
- — — Emericus Vertsik, I. Hum. Prof.
- — — Michael Vavro, IV. Gram. Prof.
- — — Barnardus Martinyi, AA. LL. et
Philosophiae Doctor, et III. Gram.
Profess. nec non Incl. Cottus. Sá-
rosiens. Tab. Jud. Assess.
- — — Joannes Romantsik, II. Gram. Prof.
- — — Mathias Blasko, I. Gram. Prof.
-

11.

CŪRAE ANIMARŪM VACANT

et

quidem:

IN ALMA DIOECESI

ROSNAVIENSI.

IN ARCHI DIACONATU TORNENSI, ET JÁSZOVIENSI, V. DISTRICTU V. A. DIACONALI JÁSZOVIENSI, COMITATUS ABA-ÚJVÁR.

JÁSZO Oppidum. Parochia antiqua exstitit ante annum 1255. Ecclesia ad Sanct. Michaelem Archangel.

Jus Patronatus, vigore Diplomatis Belae IV. Regis Hungar. de anno 1255. exercet Praepositus Jászoviensis.

Parochus: Philippus Csoltko, SS. Theologiae Doctor, plur. II. Cottuum. Tab. Jud. Assess. et Jurat. Convent.

FELSŐ - METZENZÉV Oppidum. Parochia antiqua. Ecclesia ad S. Mariam Magd.

Patronus Praepositura Jászoviensis.

Parochus: Aloysius Pichler, AA. LL. et
Philosophiae Doctor.

JÁSZO - MINDSZENT. Parochia antiqua iam
anno 1506. exstitit. Ecclesia sub titulo OO.
Sanctorum.

Patronus Praepositura Jászoviensis.

Parochus: Franciscus Sales, Pauer, Ven.
Districtus Jászoviensis V. A. Diaconus, complur,
Inclytor. Cottuum. Tab. Jud. Assessor, et Jurat.
Convent.

RUDNOK. Parochia anno 1773. erecta. Ecclesia
ad S. Georgium Martyrem militem.

Patronus Praepositura Jászoviensis.

Parochus: Leopoldus Hudak, plur. II. CC.
Tab. Jud. Assessor.

JÁSZO - DEBRÖD. Parochia antiqua iam anno
1434. exstitit. Ecclesia nova erecta 1834. ad
SS. Apost. Petrum et Paulum.

Patronus Praepositura Jászoviensis.

Parochus: Stephanus Tóth, SS. Theolo-
giae Baccalaureus, et Jur. Convent.

12.

IN ALMA DIOECESI
CASSOVIENSI.

ARCHI DIACONATU CATHEDRALI, ET V.
A. DIACONATU SZIKSZOVIENSI IN CO-
MITATU ABA - ÚJVÁR.

FELSŐ - NOVAJ. Parochia 1783. erecta. — Ec-
clesia sub titulo SS. Nominis Mariae anni
1791.

Patronus Praepositura Jászoviensis,

Parochus: Evermodus Spuller.

NYÉSTA. Parochia anno 1760. erecta, Ecclesia
ad B. V. Mariam Annunciata.

Patronus Praepositura Jászoviensis.

Parochus: Adalbertus Szarvasy, I. Cottus.
Aba - Újváriensis Tab. Jud. Assessor.

13.

IN ARCHI DIACONATU

et

COMITATU ZEMPLINIENSI.

IN V. ARCHI-DIACONALI DISTRICTU INSU-
LANO.

KIRÁLY - HELMETZ Oppidum. Parochia vi-
guit anno 1333. restaurata 1757. Ecclesia ad
S. Spiritum.

Patronus Praepositura Lelesziensis.

Parochus: Ignatius Musinszky, compl. II.
Cottuum. Tab. Jud. Assess. et Capital. Scholae
Vernaculae Loc. Director.

LELESZ Oppidum. Parochia circa annum 1142.
erecta. Ecclesia eadem, quae Praepositura-
lis S. Crucis.

Patronus Praepositura Lelesziensis.

Parochus: Stephanus Verbötzy, plur. II.
Cottuum. Tab. Jud. Assessor, Capit. Scholae ver-
nac. Local. Director, et Jur. Convent.

14.

IN ALMA DIOECESI
SZATMARIENSI
COMITATU UNGHENSIS.

KIS - KAPOŠ Oppidum. Parochia antiqua, reaedificata 1815. Ecclesia ad SS. Simonem et Judam, novitus erecta 1816.

Patronus Praepositura S. Crucis de Lelesz.

Parochus: Benedictus Dudits,

15.

IN ALMA DIOECESI
M. VARADINENSI.

IN ARCHI - DIACONATU CATHEDRALI, ET
V. DISTRICTU V. A. DIACONALI CHRYSIANO
COMITATU BIHARIENSI.

PETZE - SZENT - MÁRTON, alias Felix. Parochia viguit anno 1216. Desiit anno 1566. Re-

stituta 1784. Ecclesia nova erecta 1835. ad
S. Stephanum Proto-Martyrem.

Patronus Praepositus ipse S. Stephani de Pro-
montorio M. Varadinensi.

Administrator Parochiae: Vincentius
Popadits, Jurat. Conv. Archivi Regnicolaris S.
Crucis de Lelesz.

IN DISTRICTU V. ARCHI - DIACONALI
DE ÉRMELLYÉKE
COMITATU BIHARIENSI.

ASZSZONY - VÁSÁRA, olim Forum Dominae,
Parochia viguit anno 1552. Restabilita anno
1784. Ecclesia B. Virginis Mariae ad coe-
los assumptae.

Patronus Praepositura S. Stephani Proto-
Martyris de Promontorio M. Varadinensi.

Parochus: Dominicus Bentsik, AA. LL.
et Philosophiae Doctor.

INDEX PERSONARUM

DE NOMINE ET COGNOMINE ORDINE SENIORATUS, CUM DESIGNATIONE ANNI NATIVITATIS ET SUSCEPTI PRESBYTERATUS.

			Natus	Ord. Pres.
A. R.	ac	Ex. D.	Nicolaus Ormoss	1780 1805
—	—	—	Franciscus Parlaghy	1779 1805
—	—	—	Jacobus Koritsnyak	1778 1804
—	—	—	Leopoldus Hudak	1782 1804
—	—	—	Franciscus Pauer	1782 1807
—	—	—	Philippus Palles	1783 1808
—	—	—	Hermanus Vadász	1779 1808
—	—	—	Ignatius Musinszky	1785 1809
—	—	—	Stephanus Verbötzy	1784 1808
—	—	—	Norbertus Fischer	1781 1810
—	—	—	Bernardus Martinyi	1782 1810
—	—	—	Benedictus Dudits	1780 1809
—	—	—	Gregorius Valló	1780 1809
—	—	—	Vincentius Popadits	1783 1809
—	—	—	Hieronymus Schilla	1787 1812
—	—	—	Ludovicus Szkalnik	1783 1808
—	—	—	Michael Bányay	1788 1812
—	—	—	Adalbertus Szarvasy	1783 1810
—	—	—	Ludolphus Beness	1781 1812
—	—	—	Ladislaus Lehotzky	1787 1812
+	—	—	Joannes Kruppay	1791 1815

INDEX
NOMINUM ET COGNOMINUM
Ordine Senioratus.

A. R. ac Ex. D.	Natus.	Ord. Pres.
Evermodus Spuller	1789	1813
— — — Dominicus Bentsik	1787	1814
— — — Andreas Berzevitzy	1789	1813
— — — Ferdinandus Harnyak	1789	1814
— — — Antonius Szidor	1794	1819
— — — Joannes Lányi	1764	1789
— — — Fredericus Sloszárík	1792	1816
— — — Antonius Cservenitz	1792	1816
— — — Mathaeus Szécsey	1791	1815
— — — Alexander Kosztyik	1791	1815
— — — Thaddaeus Szommer	1789	1815
— — — Casparus Nyulászy	1792	1817
— — — Joannes Dudas	1792	1824
— — — Aloysius Pichler	1794	1822
— — — Philippus Csoltko	1802	1825
— — — Franciscus Csercser	1797	1824
— — — Emericus Vertsik	1796	1824
— — — Ladislaus Kádas	1799	1824
— — — Stephanus Tóth	1801	1825
— — — Joannes Franko	1801	1827
— — — Stephanus Ladomérszky	1801	1827
— — — Stephanus Kováts	1800	1828
— — — Joannes Romantsik	1800	1828
— — — Venceslaus Kohauth	1802	1827
— — — Michael Vavro	1802	1829
— — — Josephus Zavatzky	1804	1828
— — — Michael Pongratz	1800	1829
— — — Gilbertus Soltész	1800	1831
— — — Maximilianus Szepessy	1805	1831
— — — Godefridus Krauz	1805	1831
— — — Siardus Morvay	1806	1831
— — — Mathias Blasko	1807	1831
— — — Alexius Hubtsik	1805	1831
— — — Georgius Tako	1803	1833

INDEX
NOMINUM ET COGNOMINUM

Ordine Senioratus.

	Na- tus.	Ord. Pres.
A. R. ac Ex. D. Eugenius Fabo	1805	1833
— — — Ambrosius Pyrker	1806	1833
— — — Balthazar Hollossy	1806	1833
— — — Mauritius Góts	1810	1833
— — — Eduarvus Vidasits	1810	1834

Summa 60.

CLERICI.

	Nat.
R. D. Gerardus Virosztek	1809
— — Leonardus Stockinger	1814
— — Urbanus Fedák	1814
— — Valentinus Soltész	1815
— — Rudolphus Kádas	1816
— — Florianus Répássy	1814

Novitii Anno 3-tio.

— — Adamus Dvortsák	1815
— — Laurentius Fleschár	1815
— — Victor Kaczvinszky	1817
— — Nicodemus Szalántzy	1816

Novitii Anno 2-do.

— — Paulus Benkovits	1814
— — Petrus Konrády	1814
— — Romualdus Góts	1811
— — Josephus Répássy	1812
— — Maximilianus Kosvitzky	1814
— — Carolus Pantsó	1813
— — Marcus Kováts	1815
— — Gabriel Képes	1817

Summa 18.